

SAKSFRAMLEGG

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
24/053	Formannskapet	22.10.2024
24/081	Kommunestyret	22.10.2024

Planstrategi Marker kommune 2024-2027, høringsforslag

Formannskapet 22.10.2024:

FS- 24/053 Vedtak:

Det skal i planperioden utarbeides en kommunal jordvernstrategi, denne vedtas senest i 2026. Dette legges inn i planen, før denne legges ut på høring.

Behandling:

Tilleggsforslag fra Marker Sp, foreslått av <navn>.

Det skal i planperioden utarbeides en kommunal jordvernstrategi, denne vedtas senest i 2026. Dette legges inn i planen, før denne legges ut på høring.

Tilleggsforslaget fra Sp falt med 2 (Sp) mot 5 stemmer.

Kommunedirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Kommunedirektørens forslag til innstilling:

1. Kommunal planstrategi legges ut til høring og offentlig ettersyn, ihht. plan- og bygningslovens § 10-1.
2. Høringsfrist settes til 25. november 2024.

Saken gjelder:

Etter hvert kommunevalg skal det utarbeides planstrategi for kommende fire-årsperiode. Planstrategien er et verktøy for å prioritere planbehov i perioden ut fra kommunens utordringer. Strategien skal ikke vedta nye satsingsområder for kommunen, men peke ut i hvilken retning man ønsker at utviklingen av kommunen skal gå.

Bakgrunn og saksopplysninger:

I § 10-1 i plan- og bygningsloven (PBL) heter det at:

«Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden.»

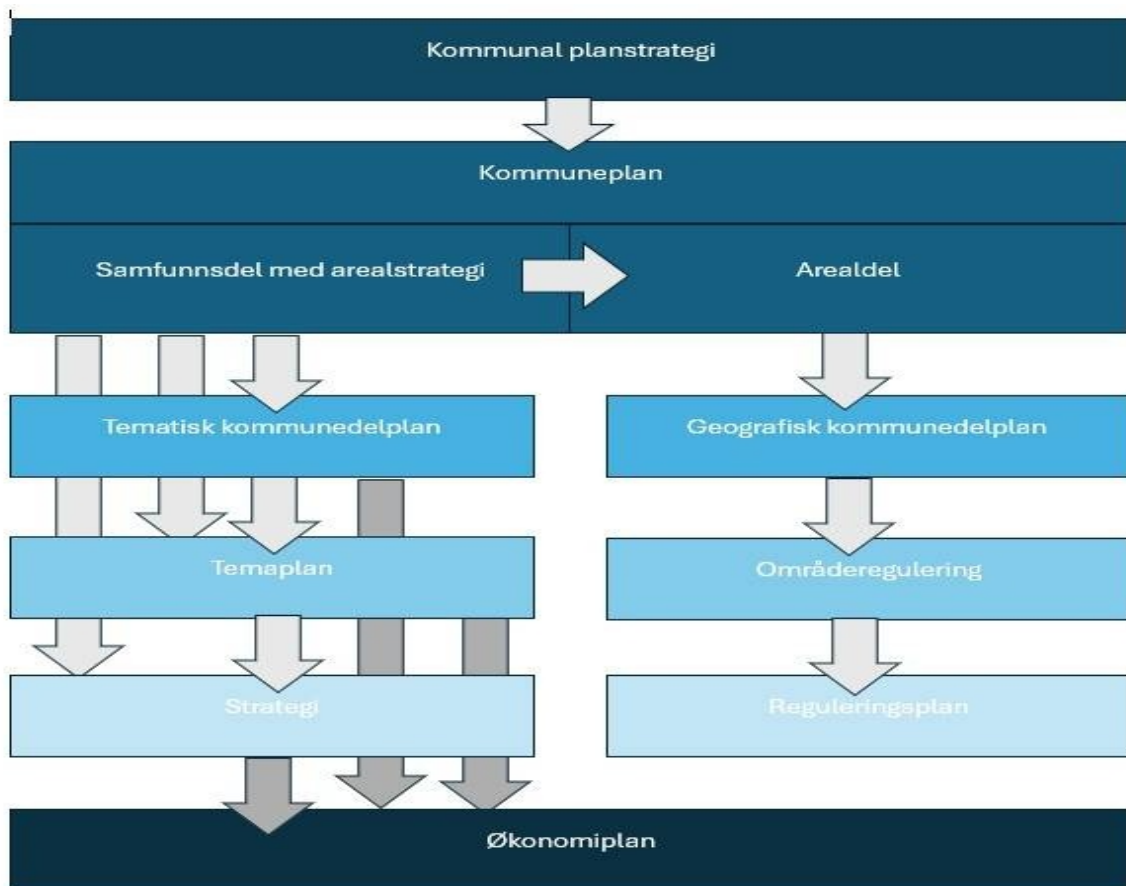
Videre står det at det skal innhentes synspunkter fra statlige og regionale organer og nabokommuner, samt at det skal legges opp til bred medvirkning og allmenn debatt. Planstrategien skal ta stilling til revidering av hele eller deler av gjeldende kommuneplan.

Planstrategien skal forholde seg til nasjonale og regionale forventninger, som *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging*, statlige planretningslinjer og regionale planer.

Østfold fylkeskommune viderefører det arbeidet som ble startet opp i Viken fylkeskommune og legger det til grunn for utarbeidelse av nye regionale planer.

Bærekraftmålene er en viktig premisse til utarbeidelse av nye regionale planer og for kommunal planstrategi.

Det er følgende sammenheng mellom de kommunale planene

Planstrategien bygger på kommunens satsingsområder som er forankret gjennom tidligere prosesser og på kunnskapsgrunnlag. Kommunens viktigste utfordringer er knyttet til demografi og befolkningsutvikling, til å utvikle vår attraktivitet for bosetting, besøk og arbeidsplassutvikling og til å opprettholde et godt tjenestetilbud med redusert økonomisk handlingsrom.

Kommuneplanen består av en samfunnsdel og en arealdel, og er den overordnede planen for kommunen. Samfunnsdel ble vedtatt i 2015, som viser strategier for kommende 12-årsperioden. Satsingsområder med delmål og strategier er avledet av denne planen. Arealdelen har vært under rullering i svært lang tid, med mål om sluttbehandling i løpet av 2024. Denne rulleringen har som hovedmål å sikre planen mot gjeldende Plan- og bygningsloven og sikre arealer og bestemmelser for ulike hensynsoner.

Kommunedelplan for sentrum er vedtatt i 2007 og viser mer detaljert arealformål for tettstedet Ørje. Sammen med sentrumsstrategi fra 2023 og stedsanalyse fra 2005 er planen viktig verktøy for sentrumsutviklingen. Denne må rulleres så snart arealdelen er vedtatt.

Planstrategi er delt opp i to gruppene

- Overordnede/sectorovergrepene planer
- Fag-/temaplaner

Vurdering av alternativer og konsekvenser:

Tverrfaglige vurderinger:

Utgangspunktet for planstrategien er de store og sammensatte utfordringene samfunnet står overfor, både nasjonalt og lokalt. Nasjonale utfordringer har også lokale dimensjoner og blir merkbare i den kommunale hverdagen, enten det er demografiutviklingen, finanskriser eller trusler mot freden. Kommunen er en sentral aktør, men kan sjelden løse dem alene innenfor eget virkemiddelapparat. For å løse en samfunnsflope, forutsettes det tverrsektorielt samarbeid, felles forståelse av utfordringer og status, samt at en sikrer felles mål og retning for løsning. En måte å gjøre det på er å legge rammer og føringer for arbeidet i ulike planer, samtidig som organisasjonen må kunne evne å omstille seg og handle raskt.

Bærekraft skal nå være førende i alt vårt arbeide, og våre planer kan knyttes mot de tre dimensjonene; miljømessig bærekraft, sosial bærekraft og økonomisk bærekraft. Vi har i vårt arbeid med planstrategi og arbeidsmål knyttet våre mål mot de enkelte bærekraftsmålene.

I miljømessig bærekraft er det klimautfordringen som er den store samfunnsutfordringen. Alle samfunnsområder berøres direkte eller indirekte av klimaendringene. I vår kommune handler det bl.a. om vannkvalitet, utslipp, utbygging, økt transportbehov og forvaltning av naturressursene. Innen sosial bærekraft er det flere utfordringer som kan knyttes til attraktive, livskraftige lokalsamfunn og folkehelse. Lokalt handler det om tema som utenforskap, livskvalitet, bomiljøer, utdanning og arbeidsliv, og planer både knyttet til folkehelse og oppvekst vil behandle dette. I økonomisk bærekraft dreier utfordringene seg om å sikre langsiktig forsvarlig økonomisk utvikling, samtidig som tjenestetilbudet til innbyggerne skal videreutvikles og holde riktig kvalitet.

Planstrategien er starten av 4-årshjul i integrert kommuneplanlegging. Det er først og fremst vurdering om kommuneplanen skal rulleres.

Kommunedirektøren vil prioritere følgende planer:

Overordnede planer

Kommuneplanens samfunnsdel skal rulleres og vil ha hovedfokus i første del av planperioden, med begrunnelse i det som er nevnt forslaget. **Arealdelen** forventes bli vedtatt i løpet av 2024, men siden arbeidet har pågått over svært lang tid, anbefales at en ny rullering påbegynnes i slutten av planperioden, under forutsetning at en har fått på plass **kommunedel plan for Ørje sentrum**, hvor en anbefaler at arbeidet starter så snart som mulig etter vedtak av arealplanen.

Knyttet til **folkehelse og oppvekstvilkår** anbefaler kommunedirektøren at de to sektorovergrepene planene utarbeides i perioden. Det samme gjelder kommunedelplanene for **Kommunedelplan for fysisk aktivitet, friluftsliv og idrett** og **kulturminneplanen**.

Samfunnssikkerhet og beredskap har kommunedirektøren prioritert gjennom ny organisasjonsmodell og for de tilhørende planer forutsettes at det gjøres en årlig vurdering av behovet for rullering.

Fag- og temaplaner

Kommunedirektøren prioriterer her at vi får på plass planene for **trafikksikkerhet og trygg skolevei**, som det har vært arbeidet med over tid. **Ruspolitisk handlingsplan** bør rulleres i hver planperiode og legges derfor opp til en gjennomgang av. Videre vil vi med utgangspunkt i våre satsinger ha et så stort fokus som mulig på klima og miljø, og i den forbindelse vil vi prioritere rullering av **klima- og energiplan, strategi for sirkulærøkonomi** (vedtas høst 2024), interkommunal **naturmangfoldplan** (vedtas høst 2024), interkommunal strategi for **masseforvaltning**, forvaltningsplan for sikrede

friområder. Planer knyttet til kommuneoverlegens ansvarsområder rulleres i planperioden, og det gjelder **smittevernplan, plan for helse- og sosialberedskap** og **pandemiplan**. Videre vil kommunedirektøren som resultat av tilsyn og forvaltningsrevisjon prioritere arbeid med en plan for **vedlikehold** av kommunal eiendomsmasse og handlingsplan mot **vold i nære relasjoner**. Det prioriteres også en ny temaplan for legetjenesten i kommunen, siden det både er foretatt en omorganisering og det arbeides for et nytt legekantor.

Forslag til planstrategi imøtekommer lovkrav og føringer fra overordnede myndigheter om å ivareta FNs bærekraftsmål, bærekraftsdimensjonene, nasjonale og regionale krav og forventninger i kommunens samfunns- og arealplanlegging. Forslaget dekker planbehovet i kommende planstrategiperiode samt sikrer oppdaterte planer som møter endrete behov og forutsetninger. Planene skal være så korte og konsise som mulig, ha mål- og strategifokus og legge tiltak i økonomiplanen.

Det kan vedtas endringer i forslaget til planstrategi. Planer og strategier som ikke er lovpålagte kan fjernes. Tidsangivelsene og rekkefølgen på planene kan endres. Det kan legges til planer og strategier. Alle endringer må komme tydelig fram i vedtaket.

Vurderinger av etikk og samfunn, herunder omdømme:

Kommunene legger til rette for deltakelse og medvirkning i utforming av kommunen.

Vurdering av økonomi og organisasjon:

Planstrategien har økonomiske konsekvenser i form av administrativ ressursbruk til utarbeidelse av planene, samt medvirkningsprosesser. Behovet for økonomiske midler må vurderes i forbindelse med den enkelte planen og skal inngå i planens oppstartssak som skal behandles politisk. Brede planprosesser er ressurskrevende, og det er derfor en ambisjon å begrense både antall planer og planenes omfang, samtidig som det er ønskelig med medvirkning og tverrfaglig fokus.

Aktuelle planer, vedtak og dokumenter:

Henvist til i saken

Stig Arne Høltedahl

Kommunedirektør